

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

Klasa 42 (4)

INDUSTRIJSKE SVOJINE

Izdan 1 septembra 1933.

PATENTNI SPIS BR. 10342

Rezsny Koloman inženjer, Budapest, Madjarska.

Merilo za brzinu, sa povremeno uključenom skazaljkom.

Prijava od 4 februara 1932.

Važi od 1 aprila 1933.

Traženo pravo prvenstva od 20 juna 1931 (Austrija).

Predmet ovoga pronalaska jeste merilo za brzinu, sa povremeno uključivanom skazaljkom, kod koje poznati podižući točak koji ostaje stalno u zahvatu sa padajućim delom, i koji je, pomoću osovinskog spojnika, koji biva upravlján sahatnim mehanizmom, povremeno vezan sa pogonskom osovinom, i time podajući deo biva podignut odgovarajući svagdašnjoj brzini vožnje. Najviši položaji padajućeg dela biva u na poznat način preneseni na skazaljku i na napravu aparata za zapisivanje.

Kod poznatih merila brzine, ove vrste, podižući točak je postavljen na pomerljivom delu osovinskog spojnika tako, da on mora da vrši ne samo obrtno nego i aksialno kretanje, usled čega sahatni mehanizam biva veoma nepovoljno opterećen, pošto pri oslobađanju podižućeg točka celokupna težina padajućeg dela visi o podižućem točku. Po pronalasku, naprotiv, pomerljivi deo osovinskog spojnika obrazuje deo koji je rastavljen od izdižućeg točka tako, da izdižući točak izvodi samo obrtno kretanje i ne biva pomešan.

Na nacrtu sl. 1 pokazuje izgled spreda jednog oblika izvođenja pronalaska; sl. 2 pokazuje izgled odozgo upravljajućeg kotura u odnosu na izvođenje po sl. 1; sl. 3 pokazuje jedan drugi oblik izvođenja pronalaska.

U kutiji je smeštena pogonska osovina 2 merila za brzinu, koja na poznat način

dobija pogon od osovine kod koje treba da se vrši merenje.

Puž 4 koji se obrće sa pogonskom osovinom 2 zahvata u pužev točak 5, koji se nalazi u čvrstoj vezi sa čeonim zupčanicom 6, koji se na osovini 3 može obrtati ali se ne može pomerati. Na osovini 7 koja je paralelna sa osovinom 3, nalazi se čaura 8, koja se može obrtati i aksialno pomerati, i na kojoj su izvedeni jedan široki zupčaničnik 9, koji se nalazi stalno u zahvatu sa zupčanicom 6, zatim spojnikov kotur 10 i prstenasti žljeb 11. Dokle god je vozilo u kretanju, kotur 10 biva obrtan brzinom koja je proporcionalna brzini vožnje, tako, da se o njemu može govoriti kao o koturu za merenje.

Protivkotur 13 osovinskog spojnika i podižući točak 14, koji se nalazi u stalnom zahvatu sa padajućim delom 23 koji je izveden kao zupčana poluga, nalazi se na drugoj čauri 12, koja se na osovini 7 može obrtati ali ne i pomerati. Padajući deo može na poznat način biti vođen po tako zvanoj vremenskoj osovini 15, da bi se uštedela naročita vodilja.

Pomoću sahatnog mehanizma vremenska osovina 15 biva održavana u stalnom jednolikom obrtanju. Na vremenskoj osovini je prityrđen kotur 16, čiji ispadi 17 (sl. 2) deluju na donji krak 21 dvokrake poluge 20, 21, koja je u nosaču 18 postavljena obrtno oko osovine 19. Donji krak 21 biva vučen zatežućom oprugom 22 prema ispa-

dima 17, a gornji krak 20 zahvata u prstenasti žleb 11 čaure 8.

Pod uticajem opruge 22 poluga 20, 21 pritiskuje merni kotur 10 sa njegovom izupčenom čeonom površinom uz izupčenu čeonu površinu protivkotura 13, usled čega podižući točak 14 biva spojen sa pogonskom osovinom 2 i padajući deo 23 svagdašnje brzine vožnje biva odgovarajući podignut. Ali kad jedan od ispada 17 dospe pod krak 21, to čaura 8 biva pomerena prema u levo i time biva prekinut spoj između kotura 10 i 13, a da ne prestane zahvat između točkova 6 i 9. Dostignuti najviši položaj padajućeg dela 23 biva na poznat način prenesen na skazaliku i napravu za beleženje na merilu za brzinu, i padajući deo pada natrag u svoj početni položaj. Ako je dotični ispad 17 prošao donji kraj kraka 21, to spojnik biva dejstvom opruge 22 ponovo sklopljen i proces merenja počinje iznova.

Pomerljivi deo osovinskog spojnika je dakle potpuno odvojen od podižućeg točka 14 tako, da ovaj izvodi samo jedno obrtno kretanje.

Po sl. 3 je ne samo podižući točak 14 koji se nalazi na čauri 24, nego i čaura 8, koja nosi zupčanik 9 i merni kotur 10, postavljena tako da se može samo obrtati, a ne i da se može aksialno pomerati po osovinu 7. Protivkotur 13 i prstenasti žleb 11 za polugu 20, 21 izvedeni su ovde na trećoj čauri 12', koja je na osovinu 7 postavljena tako da se može i obrtati i aksialno pomerati po osovinu 7 i ima aksialni vodiljni žleb 26, u koji zahvata jezik 25 čaure 24 podižućeg točka tako, da pomerljivi spojnikov deo ostaje u pogonskoj vezi sa

podizućim točkom 14 koji je od njega odvojen. Pomoću upravljajuće poluge 20, 21 pomerljivi spojnikov deo biva povremeno spojen sa mernim koturom 10. Ispadi 17 su ovde, otstupajući od sl. 1 i 2, izvedeni spolja po obimu upravljajućeg kotura 13 tako, da pri njihovom uticaju na polužni krak 21 čaura 12' biva pomerana prema u desno, usled čega spojnik biva rastavljen i vreme merenja se prekida.

Umesto pretstavljenog mehaničkog upravljanja osovinskog spojnika moguće je i električno, hidrauličko, pneumatično, magnetno itd. upravljanje.

Patentni zahtevi:

1. Merilo za brzinu, sa povremeno uključivanom skazajkom i sa osovinskim spojnikom koji biva upravljani sahatnim mehanizmom, za privremeno prenošenje pogona na podižući točak padajućeg dela, naznačeno time, što je pomerljivi deo (8, 12') osovinskog spojnika (10, 13) odvojen od podižućeg točka (14) tako, da poslednji izvodi samo jedno obrtno kretanje.

2. Merilo za brzinu po zahtevu 1, naznačeno time, što pomerljivi deo (8) osovinskog spojnika (10, 13) ostaje stalno u pogonskoj vezi sa pogonskom osovinom i što se vrši privremeno rastavljanje između pomerljivog dela (8) i podižućeg točka (14).

3. Merilo za brzinu po zahtevu 1, naznačeno time, što pomerljivi deo (12') osovinskog spojnika ostaje stalno u pogonskoj vezi sa podižućim točkom (14) i što se vrši privremeno rastavljanje između pomerljivog spojnikovog dela (12') i pogonske osovine.

FIG. 1.

